

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **S.** bývajúcej v U., v dovolacom konaní zastúpenej **M.**, advokátom v B., proti žalovaným **1/ S.** bývajúcej v B., **2/ J.**, bývajúcemu v B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaných **A.**, so sídlom v B., **o náhradu škody v sume 41 046,36 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 4 C 169/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. júna 2012 sp. zn. 19 Co 282/2010, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 28. júna 2012 sp. zn. 19 Co 282/2010 vo výroku, ktorým krajský súd vo zvyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh navrhovateľky zamietol a vo výrokoch, ktorým odporcom 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok z návrhu na účet okresného súdu a ktorým rozhodol o náhrade trov účastníkov konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Partizánske rozsudkom z 27. mája 2010 č. k. 4 C 169/2008 -226 (v poradí druhým) uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 4 374,12 eur s 8% úrokom z omeškania ročne odo dňa vykonateľnosti rozsudku do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku (v prísudku nad sumu 4 374,12 eur do sumy 6 863,67 eur) návrh zamietol a zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok za návrh v sume 262 eur na účet súdu a žalobkyni náhradu trov konania v sume 1 856,72 eur, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa dňa 15. 07. 2001 v čase o 00,30 hod. v Novom Meste nad Váhom v rekreačnom stredisku Zelená Voda v dôsledku pádu z kolotoča TWISTER SPINER, ktoré zariadenie prevádzkovali žalovaní, utrpela škodu na zdraví (trznú ranu na záhlaví, zlomeninu kosti záhlavovej bez vtlačenia úlomkov, zlomeninu kosti spánkovej bez vtlačenia úlomkov, pomliaždenie mozgu a zlomeninu dolného konca ľavej vretennej kosti),

v dôsledku čoho bola práceneschopná až do 31. 08. 2002. Podaným návrhom sa voči žalovaným 1/ a 2/ domáhala mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za bolesť v sume 28 598,48 eur, čo predstavuje 44,6 násobok sumy zodpovedajúcej základnému bodovému ohodnoteniu (324,375 bodov) a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 12 447,72 eur, čo predstavuje 25 násobok sumy zodpovedajúcej základnému bodovému ohodnoteniu (250 bodov). Vzhľadom na to, že v časti, v ktorej súd vo zvyšku zamietol návrh žalobkyne, nadobudol rozsudok z 5. februára 2009 č. k. 4C 169/2008-112 (v poradí prvý) v tejto časti právoplatnosť. Predmetom konania preto zostal nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 6 863,67 eur (3 876,22 eur ako bolestné v rozsahu 6 násobku a 2 987,45 eur ako sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 6 násobku) s 8% úrokom z omeškania ročne od 05. 01. 2009 do zaplatenia. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ používali zariadenie kolotoča TWISTER SPINER vyrobeného svojpomocne na prevádzkovanie technicko-zábavnej činnosti. Dospel k záveru, že v zmysle § 420a ods. 1 a ods. 2 písm. a/ Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) obaja žalovaní zodpovedajú za vzniknutú škodu, lebo existuje príčinná súvislosť medzi prevádzkovou činnosťou označeného zariadenia a škodou spôsobenou žalobkyňi touto činnosťou. Pri rozhodnutí o nároku na náhradu za bolesť vychádzal z toho, že zvýšenie odškodnenia za bolesť podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len „vyhláška“) možno priznať, len ak základné ohodnotenie nepostačuje a nie je primerané na zmiernenie následkov prežitých utrpení, strastí a kompenzovanie obmedzení v živote. Uviedol, že ide o náhradu tzv. nemajetkovej ujmy, ktorá má slúžiť na to, aby si žalobkyňa ako poškodená mohla obstarat' náhradné požitky na vyrovnanie prežitých utrpení, strastí a kompenzovanie životných obmedzení a že odškodnenie za bolesť musí byť primerané povahe poškodenia na zdraví a priebehu liečenia. Pri posudzovaní, či sú u žalobkyne splnené podmienky pre zvýšenie odškodnenia za bolesť v zmysle citovaného ustanovenia vyhlášky vzal do úvahy, že žalobkyňa utrpela početné zranenia hlavy (tržné rany na záhlaví, zlomeninu klenby lebečnej – zlomenina záhlavovej kosti a spánkovej kosti, pomliaždenie mozgu) a zlomeninu hornej končatiny (dolného konca vretennej kosti). Išlo o zranenia, ktoré z medicínskeho hľadiska boli znalcom M. posúdené ako ťažké poranenia, spôsobujúce žalobkyňi veľmi silné bolesti hlavy a ruky a to nielen krátko po nehode, ale po celú dobu liečenia a rehabilitácie, ktorá trvala viac ako jeden rok. V dôsledku poranenia hlavy sa u žalobkyne prejavovali stavy únavy, závraty a výpadky pamäte, čo ju obmedzovalo v pohybe a v bežnom spôsobe života. Obmedzovanie pri vykonávaní bežných úkonov jej spôsobovala aj zlomenina ruky, pri liečbe ktorej došlo

k znovu posunutiu úlomkov a zlomenina sa zhojila v nepriaznivom postavení. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobkyňa nebola schopná (pre bolesti spôsobené zraneniami) dlhý čas po úraze vykonávať sama žiadne úkony a len postupne, aj to s pomocou ďalších osôb, sa znovu dokázala starať o seba, dcéru a domácnosť. S prihliadnutím na všetky uvedené okolnosti dospel k záveru, že základné ohodnotenie bolestného podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. (účinnej v čase úrazu žalobkyne), nepostačuje na primerané odškodnenie prežitých a prežívaných utrpení, strastí a kompenzovanie obmedzení vyvolaných úrazom a teda, že tu ide o prípad hodný osobitného zreteľa, kedy súd môže odškodnenie za bolesť zvýšiť. Za primerané považoval zvýšenie bolestného na sedem násobok sumy zodpovedajúcej základnému bodovému ohodnoteniu, čo činí sumu 4 522,26 eur (od nej odpočítal sumu 646,04 eur vyplatenú žalobkyni vedľajším účastníkom). Pri stanovení výšky odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádzal z toho, že zranenia, ktoré žalobkyňa utrpela 15. 07. 2001, zanechali na jej zdraví trvalé následky. Dospel preto k záveru, že sú splnené podmienky na jeho zvýšenie v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky, pričom za primerané považoval zvýšenie na dvojnásobok sumy zodpovedajúcej základnému bodovému ohodnoteniu, teda na sumu 995,817 eur (od tejto sumy odpočítal 497,91 eur, ktorú žalobkyni uhradil vedľajší účastník). Celkove patrí žalobkyni náhrada za odškodnenie bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 4 374,12 eur (3 876,21 eur + 497,91 eur). Keďže povinnosť zaplatiť zvýšenie odškodnenia vzniká na základe súdneho rozhodnutia, priznal žalobkyni úrok z omeškania vo výške 8% až odo dňa vykonateľnosti tohto rozhodnutia. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p. a o povinnosti žalovaných zaplatiť súdny poplatok rozhodol v súlade s ustanovením § 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v spojení s § 4 ods. 2 písm. ch/ citovaného zákona.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 28. júna 2012 sp. zn. 19 Co 282/2010 na odvolanie vedľajšieho účastníka podaného v časti, ktorou súd prvého stupňa žalobe vyhovel, rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola žalovaným 1/ a 2/ uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 497,91 eur potvrdil a vo zvyšujúcej vyhovujúcej časti, ktorou bolo žalobkyni priznané odškodnenie za bolesť v sume 3 876,21 eur, rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet okresného súdu súdny poplatok z návrhu na začatie konania v sume 29,50 eur do troch dní a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

K odškodneniu sťaženia spoločenského uplatnenia v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa dospel k správne úsudku, že u žalobkyne po úraze zostali obmedzenia, ktoré odôvodňujú jeho zvýšenie. Súd prvého stupňa za primerané správne považoval zvýšenie odškodnenia na dvojnásobok sumy zodpovedajúcej základnému bodovému ohodnoteniu. V tejto časti, hoci nesprávne použil namiesto ustanovenia § 6 ods. 2 vyhlášky ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky, jeho rozsudok považoval za vecne správny a preto ho podľa § 219 O.s.p. potvrdil. V súvislosti s odškodnením bolesti uviedol, že toto odškodnenie už samé osebe v základnej výmere bodového hodnotenia predstavuje náhradu za nepriaznivé následky poškodenia zdravia, spočívajúce vo vytrpenej bolesti. Zvýšenie odškodnenia podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa, kedy sa intenzita bolesti vytrpenej v dôsledku úrazu, spôsob a doba liečenia jeho následkov výrazne odlišujú od obdobných prípadov. Na rozdiel od súdu prvého stupňa vychádzal z názoru, podľa ktorého dôvody umožňujúce výnimočné ďalšie zvýšenie odškodnenia za bolesť, treba vyvodzovať predovšetkým z okolností vymedzených v bode I. odsek 6 a odsek 7 Zásad pre hodnotenie odškodnenia za bolesť, tvoriacich prílohu vyhlášky (ďalej len „zásady“), to znamená, že ho možno priznať vtedy, keď ani zvýšenie na dvojnásobok základnej sadzby nepostačí na primerané zmiernenie následkov z vytrpených bolestí. Podľa obsahu v spise sa nachádzajúcich hodnotení bolestného znalca M. zvýšil všetky položky o vytrpených bolestiach o jednu polovicu v zmysle odseku 6 zásad, ale ani pri jednej z nich nevyužil možnosť, pre maximálne zvýšenie odškodnenia na dvojnásobok podľa odseku 7 zásad. Znalec teda nemal za to, že škoda na zdraví vzniknutá žalobkyňi vyžadovala výnimočný, mimoriadne bolestivý spôsob liečenia. Z uvedeného vyvodil, že sa nejednalo o prípad hodný osobitného zreteľa, kedy by sa intenzita bolesti, vytrpená v dôsledku poškodenia zdravia, prípadne spôsob a doba liečenia jeho následkov výrazne odlišovali od iných obdobných prípadov. Dospel preto k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky zvýšenia bolestného podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.. V tejto časti preto zmenil rozsudok okresného súdu (§ 220 O.s.p.) a návrh žalobkyne na zvýšenie odškodnenia za bolesť zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1, 2 a § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zamietol jej návrh na zvýšenie odškodnenia za bolesť, podala včas dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu a priznal jej mimoriadne zvýšenie bolestného v rozsahu, v akom jej ho priznal súd prvého stupňa, resp. aby rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil krajskému súdu v rozsahu

zrušenia na ďalšie konanie. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Za nesprávny považovala predovšetkým jeho úsudok, podľa ktorého základné bodové ohodnotenie je postačujúce a primerané povahe poškodenia na jej zdraví. Vytýkala odvolaciemu súdu, že vôbec neprihliadol na to, že utrpela závažné poranenia hlavy, z ktorých sa liečila rok a ktoré aj znalec označil ako ťažké poranenia s bolestivým spôsobom liečby a že bolesti netrvali len počas liečenia, ale aj po skončení liečebného procesu. V tomto smere poukázala na rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý podrobne zdôvodnil potrebu zvýšenia odškodnenia za bolesť. S tam uvedenými dôvodmi a vysloveným právnym názorom sa plne stotožnila a v celom rozsahu na ne odkázala. Odškodnenie za bolesť v sume 646,04 eur, ktorá jej bola vyplatená, považovala za neprimerané a nespravodlivé. Poukázala na to, že od 1. augusta 2004 nadobudol účinnosť nový zákon č. 437/2004 Z.z. podľa ktorého je hodnota bodu určená oveľa vyššou sumou, ako tomu bolo vo vyhláske.

Žalovaná 1/ a vedľajší účastník v písomných vyjadreniach k dovolaniu uviedli, že dovolanie navrhujú ako neopodstatnene podané zamietnuť.

Žalovaný 2/ svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu nevyužil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania, ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v časti, v ktorej odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zamietol návrh žalobkyne na zvýšenie odškodnenia za bolesť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že ho v tejto časti a v súvisiacich výrokoch treba zrušiť.

Odvolací súd založil svoje zmeňujúce rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého pri určení, či ide o prípad hodný osobitného zreteľa, kedy súd môže odškodnenie za bolesť primerane zvýšiť (§ 7 ods. 3 vyhlášky), treba vychádzať zo zásad pre hodnotenie odškodnenia za bolesť, tvoriacich prílohu vyhlášky, pričom o prípad hodný osobitného zreteľa ide vtedy, keď ani zvýšenie na dvojnásobok základnej sadzby podľa odseku 7 zásad nepostačí na primerané zmiernenie následkov z vytrpených bolestí. Keďže v danej veci znalec M. ani u jednej z položiek nevyužil možnosť, pre maximálne zvýšenie odškodnenia na dvojnásobok podľa odseku 7 zásad, dospel k záveru, že sa nejednalo o prípad hodný osobitného zreteľa.

Dovolací súd sa s týmto právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nepovažuje ho za správny.

Obsahom prílohy k vyhláške č. 32/1965 Zb. je úprava zásad pre hodnotenie odškodnenia za bolesť, za sťaženie spoločenského uplatnenia, úprava postupu pri vydávaní posudkov a príloha obsahuje aj sadzby pre hodnotenie bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia pri úrazoch a chorobách z povolania. Ide o pravidlá, ktorými sú povinní sa riadiť lekári podávajúci posudok, pričom ich účelom je zabezpečiť jednotný postup pri vydávaní posudkov, ktorými lekár ohodnocuje poškodenie na zdraví. Podľa odseku 6 zásad lekár podávajúci posudok môže poškodenia na zdraví vykonané podľa odsekov 2 až 4 zvýšiť až o polovicu, ak a/ došlo k infekcii rany (s výnimkou tetanu); ohodnotenie možno zvýšiť len za to zranenie, ktorého doba liečenia sa infekciou predĺžila, ak b/ poškodenie na zdraví vyžadovalo bolestivejší spôsob liečby, ako sú opätovné transfúzie a infúzie, alebo pri liečbe nastali komplikácie, ako sú zápal žíl, preležaniny, zápal pľúc a pod., a ak c/ povaha zranenia si vyžiadala operačný výkon, pričom za operačný výkon sa nepovažujú injekcie, punkcie kĺbu, hrudníka a abscesov, infúzie a transfúzie; toto zvýšenie sa však nevykoná, ak operačný výkon je už uvedený a hodnotený v základnej sadzbe pre príslušné poškodenie.

Podľa odseku 7 zásad pri súbehu dôvodov pre zvýšenie uvedených v odseku 6 možno odškodnenie za bolesť zvýšiť najviac na dvojnásobok základnej sadzby. Taký posudok možno však vydať iba vtedy, ak ho potvrdil prednosta príslušného odborného oddelenia alebo jeho zástupca.

Ostatne uvedený odsek zásad upravuje možnosť zvýšiť odškodnenie za bolesť za predpokladu, že pri poškodení zdravia dochádza k súbehu dôvodov uvedených v odseku 6. Lekár podávajúci posudok môže teda u jednotlivých položiek zvýšiť odškodnenie na dvojnásobok základnej sadzby len ak zistí, že došlo súčasne k infekcii rany, k opätovným podávaniam transfúzií a infúzií, prípadne, ak došlo súčasne k operačnému výkonu. V iných prípadoch takúto možnosť nemá a teda maximálne zvýšenie odškodnenia na dvojnásobok podľa odseku 7 zásad nemôže použiť. Ak preto lekár podávajúci znalecký posudok toto maximálne zvýšenie základnej sadzby odškodnenia za bolesť nevyužije, robí tak nie z dôvodu, že poškodenie zdravia nepovažuje za mimoriadne bolestivé (nie je tu priama úmera, že znalec má v takomto prípade automaticky za to, že škoda na zdraví nemá výnimočný,

mimoriadne bolestivý spôsob liečenia). Mylný je preto právny názor odvolacieho súdu, že v danej veci nie sú splnené zákonné podmienky zvýšenia bolestného podľa § 7 ods. 3 vyhlášky, lebo znalec podávajúcí posudok ani u jednej z položiek nevyužil možnosť, ktorú mu dáva zákon na zvýšenie bolestného až na dvojnásobok. Treba dodať, že vyhláška prípad hodný osobitného zreteľa, kedy súd môže odškodnenie za bolesť zvýšiť nad sumu základného bodového ohodnotenia, nespája so zvýšením odškodnenia za bolesť na dvojnásobok základnej sadzby podľa odseku 7 zásad.

Ak preto v posudzovanej veci odvolací súd vychádzal z vyššie uvedeného právneho názoru, ide o právny názor nesprávny, nemajúci oporu v právnej úprave účinnej v čase úrazu. Riadiac sa týmto nesprávnym právnym názorom pri skúmaní, či ide o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky, sa nezaoberal ďalšími právne významnými okolnosťami, ktoré vyšli v konaní najavo. Predovšetkým neprihliadol na vyjadrenia znalca M., ktorý hodnotil poškodenia zdravia žalobkyne ako ťažké s bolestivým priebehom liečby. Nevzal vôbec do úvahy dobu, po ktorú u žalobkyne bolesti pretrvávali (nie je totiž rozhodujúca len intenzita bolesti), formy, akým sa tieto bolesti prejavovali (sťaženie zdravotnej pohody, stavy únavy, závraty, poruchy nervového ústrojenstva) a rovnako dobu, po ktorú tieto nepriaznivé stavy u žalobkyne trvali. Nevzal do úvahy ani prípadné bolestou spôsobené ďalšie fyzické útrapy a strasti z obmedzenia pohybu, ktoré sa u žalobkyne po úraze vyskytli. Dovolací súd dospel preto k záveru, že žalobkyňa v dovolaní napadnutej časti opodstatnene namieta, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým krajský súd vo zvyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh zamietol a vo výrokoch súvisiacich podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.); právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júla 2014

**JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková

